

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<i>Πίνακας Δικαστικών Αποφάσεων</i>	XVII
<i>Πίνακας Νομοθεσίας</i>	XXIX
<i>Κυριότερες συντομογραφίες</i>	XLI
<i>Πρόλογος</i>	XLV
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. ΠΡΟΣΕΠΙΤΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	27
1.1. Οι επιστήμες στο πλαίσιο του “λογικού θετικισμού”	27
1.2. Οι επιστήμες στο πλαίσιο της μετανεωτερικότητας	36
1.2.1. Η εσωτερική αμφισβήτηση	36
1.2.2. Η εξωτερική αμφισβήτηση	44
Α. Οι έννοιες της διαφουσιμότητας και του παραδείγματος	44
Β. Το ρεύμα της “συνπαραγωγής”	50
Γ. Το τέλος της βεβαιότητας	59
2. ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ	63
2.1. Το δίκαιο στο πλαίσιο του “λογικού θετικισμού”	64
2.2. Το δίκαιο στο πλαίσιο του “πλουραλισμού των αληθειών”	73

2.2.1. Γενικά χαρακτηριστικά.....	73
2.2.2. Τα όρια μεταξύ επιστήμης, δικαίου και πολιτικής ...	82
2.2.3. Η ισομορφία της επιστήμης και του δικαίου	87

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	95
1.1. Η “Νέα Οικολογία”: τα χαρακτηριστικά και η “ευρετική” λειψουργία της	95
1.1.1. Γενικά χαρακτηριστικά.....	95
1.1.2. Κατηγοριοποιήσεις της αβεβαιότητας.....	104
1.2. Η επιστημονική και η ηθική ορθολογικότητα	109
2. ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ “ΠΛΟΥΡΑΛΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΑΛΗΘΕΙΩΝ”	116
2.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις	116
2.2. Πολυπλοκότητα και δυναμικότητα.....	122
2.3. Επιστημονική αβεβαιότητα	136
2.3.1. Γενικά χαρακτηριστικά.....	136
2.3.2. Το βάρος απόδειξης.....	149
2.3.3. Το περιεχόμενο της απόδειξης.....	155
2.3.4. Τα κριτήρια ή μέτρα ή ποσοστό απόδειξης	161
2.3.5. Τα νομικά τεκμήρια	168
2.4. Η προφύλαξη.....	175
2.4.1. Γενικά χαρακτηριστικά.....	175
2.4.2. Ο ορισμός της αρχής της προφύλαξης	177
2.4.3. Προϋποθέσεις εφαρμογής της αρχής της προφύλαξης	186
Α. Το κατώφλι	186

B. Η αρχή της προφύλαξης σε σχέση με την αρχή της αναλογικότητας	194
I. Το διεθνές δίκαιο	194
II. Το κοινοτικό δίκαιο	197
2.4.4. Το status της αρχής της προφύλαξης	204
A. Το διεθνές δίκαιο.....	204
B. Το Κοινοτικό δίκαιο	209
2.4.5. Η αρχή της προφύλαξης στην ελληνική έννομη τάξη	215
2.4.6. Αποτίμηση και δυναμική της αρχής της προφύλαξης	224

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. ΠΡΟΣΕΠΙΤΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	231
1.1. Σύνομο ιστορικό μιας δυναμικής έννοιας	231
1.2. Η ατομική πρόσληψη του κινδύνου.....	239
1.2.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις	239
1.2.2. Η ορθολογική πρόσληψη και επιλογή	242
1.2.3. Η θωρία της προσδοκίας	246
1.2.4. Η θεωρία της πολιτισμικής γνώσης (το ψυχομετρικό παράδειγμα)	254
2. ΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΣΤΗΝ ΥΣΤΕΡΗ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ	267
2.1. Η κοινωνία του κινδύνου	267
2.2. Ο κίνδυνος ως σύνθετο φυσικό και κοινωνικο-πολιτικό γεγονός.....	271

2.2.1. Γενικά χαρακτηριστικά	271
2.2.2. Η επιστημονική και η τοπική-λαϊκή γνώση.....	277
2.3. Η “κανονιστική” επιστήμη	286
2.3.1. Γενικές παρατηρήσεις	286
2.3.2. Οι αρχές της εμπειρογνωμοσύνης, της διαφάνειας και της ανεξαρτησίας.....	289
2.4. Ο κίνδυνος και το δίκαιο.....	301
2.4.1. Κριτήρια για τη διαμόρφωση του κανονιστικού χα- ρακτήρα του κινδύνου.....	301
2.4.2. Ο αποδεκτός κίνδυνος: το θεμέλιο της σύγχρονης διακυβέρνησης των περιβαλλοντικών κινδύνων....	308
2.4.3. Ο κίνδυνος ως ζημία.....	317
A. Η πρόκληση φόβου για βλάβη της υγείας από την έκθε- ση σε περιβαλλοντικούς παράγοντες.....	317
B. Ο φόβος από την έκθεση σε κίνδυνο ως παράγοντας μείωσης της αξίας της ιδιοκτησίας	326

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	335
1.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις	335
1.2. Η πρόγνωση των σημαντικών επιπτώσεων	338
1.2.1. Το περιεχόμενο της πρόγνωσης	338
1.2.2. Η πρόγνωση κατά το στάδιο “scoring”	345
1.3. Ο “ενδεχόμενος σημαντικός κίνδυνος” για το περιβάλ- λον.....	348
1.3.1. Η νομική έννοια του “ενδεχόμενου σημαντικού κινδύνου” στις Η.Π.Α.....	349
1.3.2. Η νομική έννοια του “ενδεχόμενου σημαντικού κινδύνου” στην Ε.Ε.....	359

1.4. Ο προσδιορισμός του “σημαντικού κινδύνου” in concrete	364
1.4.1. Η ποιότητα της ΜΠΕ	365
1.4.2. Οι εναλλακτικές λύσεις	377
Α. Οι ρυθμίσεις για τις εναλλακτικές λύσεις	377
Β. Ερμηνευτικά προβλήματα των ρυθμίσεων	385
1.4.3. Η συμμετοχή του κοινού και η διαβούλευση	393
Α. Γενικές παρατηρήσεις	393
Β. Οι ρυθμίσεις για τη συμμετοχή και τη διαβούλευση	398
1.4.4. Οι ρυθμίσεις για τη λήψη απόφασης	412
2. ΤΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	424
2.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις	424
2.2. Η εκτίμηση του κινδύνου	429
2.2.1. Οι παράμετροι της εκτίμησης του κινδύνου	432
Α. Ο εντοπισμός του κινδύνου	432
Β. Η εκτίμηση δόσης-απόκρισης	436
Γ. Η εκτίμηση της έκθεσης	437
Δ. Ο χαρακτηρισμός του κινδύνου	438
2.2.2. Η εκτίμηση του κινδύνου και η αναγκαιότητα συμμετοχής του κοινού	441
2.3. Η διαχείριση του κινδύνου: πόσο ασφαλές είναι αρκετά ασφαλές;	449
2.3.1. Η διαχείριση του κινδύνου στην Ε.Ε.	449
Α. Βασικά στοιχεία του γενικού πλαισίου	449
Β. Ο δικαστικός έλεγχος των πράξεων ή παραλείψεων των Κοινοτικών οργάνων και οργανισμών	460
2.3.2. Η διαχείριση του κινδύνου στις Η.Π.Α.	470

2.4. Απόπειρες μεταρρύθμισης: από τη ρύθμιση στην απο- ρύθμιση.....	477
2.4.1. Τα βασικά σημεία της μεταρρύθμισης	477
2.4.2. Η ανάλυση κόστους/οφέλους: μια μέθοδος απο- ρύθμισης και αποδυνάμωσης των κανόνων προ- στασίας	483
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	495
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	505
I. Άρθρα και κεφάλαια σε συλλογικά έργα.....	505
II. Βιβλία, Μονογραφίες	554
III. Ντοκουμέντα (Ανακοινώσεις, Εκθέσεις, Πορίσματα).....	575
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	581